

Ledarnas chefsbarometer 2005

Fokus: Offentlig sektor

Tufft klimat för chefer i offentlig sektor

2005 - 04 - 12

T - 111141

Kontaktpersoner:

Ledarna: Anne Kuylenstierna

TEMO: Arne Modig 073 950 3005, David Ahlin 073 950 3016

Sammanfattning - Chefer i offentlig sektor

Undersökningen visar att många chefer i den offentliga sektorn har en arbetsmiljö där tiden inte räcker till för personalrelaterade uppgifter, där kraven från arbetsgivare och medarbetare ökar och där många arbetsuppgifter är väldigt krävande och personligt påfrestande. Lönerna är betydligt lägre än i det privata näringslivet och en majoritet skulle säga nej till en högre befattning som chef.

Ledarnas chefsbarometer visar att många chefer i offentlig sektor får ta tag i frågor som mobbing av medarbetare och utbrändhet. Fyra av tio chefer uppger att man har fått ta hand om medarbetare som utsatts för mobbing av kolleger och sex av tio har varit med om att medarbetare blivit utbrända.

Många chefer tycker att man arbetar för mycket. Bland de kvinnliga cheferna uppger så många som varannan att man arbetar för mycket. Undersökningen visar att arbete på helg och på vardagskvällar är vanligt förekommande.

En tydlig skillnad mot det privata näringslivet är att chefer i den offentliga sektorn har fler direkt underställda medarbetare. Nära varannan chef har 23 eller fler direkt underställda.

En majoritet av cheferna i offentlig sektor upplever att man inte kompenseras tillräckligt för det extra ansvar man får ta som chef.

Faktaruta:

- 44 % av cheferna har 23 eller fler direkt underställda medarbetare. Bland kvinnorna i kommunerna har så många som 62 % 23 eller fler direkt underställda.
- Varannan chef i offentlig sektor tjänar 30 000 kr eller mindre före skatt
- Könsfördelningen på chefsposterna i offentlig sektor är ganska jämn med en liten övervikt av män trots att sektorn på det stora hela har en stor övervikt av kvinnor.
- 7 av 10 har universitets- eller högskoleutbildning
- 9 av 10 är med i facket
- 8 av 10 är sambo eller gifta
- 2 av 10 är sambo eller gift med en annan chef
- 4 av 10 har barn under 18 år

Inledning – Chefsbarometern 2005

Ledarnas chefsbarometer 2005 – Sveriges stora chefsundersökning med över 1.000 intervjuade chefer – belyser i år särskilt situationen för chefer i Sveriges kommuner, landsting och statliga förvaltning.

Undersökningen omfattar både kvinnor och män, privat- och offentlig sektor och innehåller frågor om arbetet, karriären, medarbetarna och kraven.

Det finns flera skäl till att Ledarna i år sätter den offentliga sektorns chefer i centrum. Sjukskrivningstalen är högre i den offentliga sektorn jämfört med i det privata näringslivet. Här diskuteras ofta ledarskapet inom den offentliga sektorn. Hur ser förutsättningarna ut för att kunna prestera ett gott ledarskap? Vilka är de viktigaste ledarskapsproblemen?

Det finns idag en oro för att det framöver kommer att bli svårare att rekrytera duktiga chefer till kommuner, landsting och statlig förvaltning på grund av lägre löner och tuffare arbetsklimat jämfört med det privata näringslivet. Finns det anledning att vara orolig?

Undersökningens genomförande

Ledarna har sedan 2002 årligen genomfört chefsbarometern. Årets undersökning grundas på intervjuer med 1.010 svenska chefer med personalansvar. Intervjuerna genomfördes i januari 2005.

Ledarnas chefsbarometer är en webbundersökning som genomförs i Temos webbpanel. Panelen utgörs av ca 30.000 personer och är ett representativt urval av den svenska allmänheten on-line. Temos webbpanel är marknadens mest kvalitativa undersökningspanel vilket visar sig i svarsfrekvensen för årets chefsbarometer – 78 %.

En validering av resultaten mot tidigare års chefsbarometrar visar att resultaten är mycket stabila för de variabler där man kan förvänta sig små förändringar som kön, ålder och utbildning.

Ökade krav – både från arbetsgivare och medarbetare

En tydlig signal som vittnar om ett tufft klimat för chefer i offentlig sektor är att drygt sju av tio chefer uppger att arbetsgivarens krav har ökat. Motsvarande siffra för det privata näringslivet är drygt varannan. Igen är det cheferna inom kommuner och landsting som särskilt utmärker sig – åtta av tio upplever att arbetsgivarnas krav har skärpts.

I första hand handlar det om ökade krav på rapportering och administration, att man fått fler arbetsuppgifter utan att mer resurser har tillförts och att man tycker att ens budget har minskats. Just kvinnliga chefer säger ofta att de känner ett ökat krav på att vara tillgängliga.

Varannan chef tycker också att medarbetarnas krav har ökat. Medarbetare har ökade förväntningar på insyn och delaktighet, tillgänglighet och stimulerande arbetsuppgifter – förväntningar som många chefer inte känner att man har kraft och resurser att möta.

Arbetsdagen fortsätter på kvällar och helger

Fyra av tio chefer i offentlig sektor tycker att man arbetar för mycket. Bland kvinnorna upplever nästan varannan, 48 %, att man arbetar för mycket. Särskilt de som är relativt nya i sitt chefskap, som arbetat som chef i 2 – 5 år, svarar ofta att man tycker att man arbetar för mycket.

En förklaring är allt arbete som chefer i den offentliga sektorn lägger ner när man formellt sett ska vara ledig. Ledarnas chefsbarometer visar att många chefer fortsätter arbetsdagen hemma vid datorn, ringer telefonsamtal om jobbfrågor och åker till arbetet på kvällar och helger för att utföra arbetsuppgifter som man inte hunnit med.

Varannan chef arbetar helg minst en gång i månaden och två av tio chefer arbetar varannan helg eller oftare. Två av tio arbetar varje eller varannan vardagskväll och drygt varannan arbetar minst en vardagskväll i veckan.

Hinner inte med personalen

Ledarnas chefsbarometer ger flera signaler om att chefer i den offentliga sektorn upplever en hård press och ett tufft arbetsklimat. En majoritet av cheferna i offentlig sektor tycker inte att man på ett bra sätt hinner med sina personalrelaterade uppgifter, som t ex medarbetarsamtal, lönesättning, kompetensutveckling, konfliktlösning et cetera.

Här finns också en skillnad mellan kvinnor och män. Kvinnorna svarar oftare, sex av tio, att man inte hinner med de personalrelaterade uppgifterna jämfört med varannan av männen. Chefer inom kommunerna, och i extra hög grad kvinnorna, uppger att man inte hinner med de personalrelaterade uppgifterna. Sju av tio kvinnliga chefer inom kommunerna uppger att man inte hinner med.

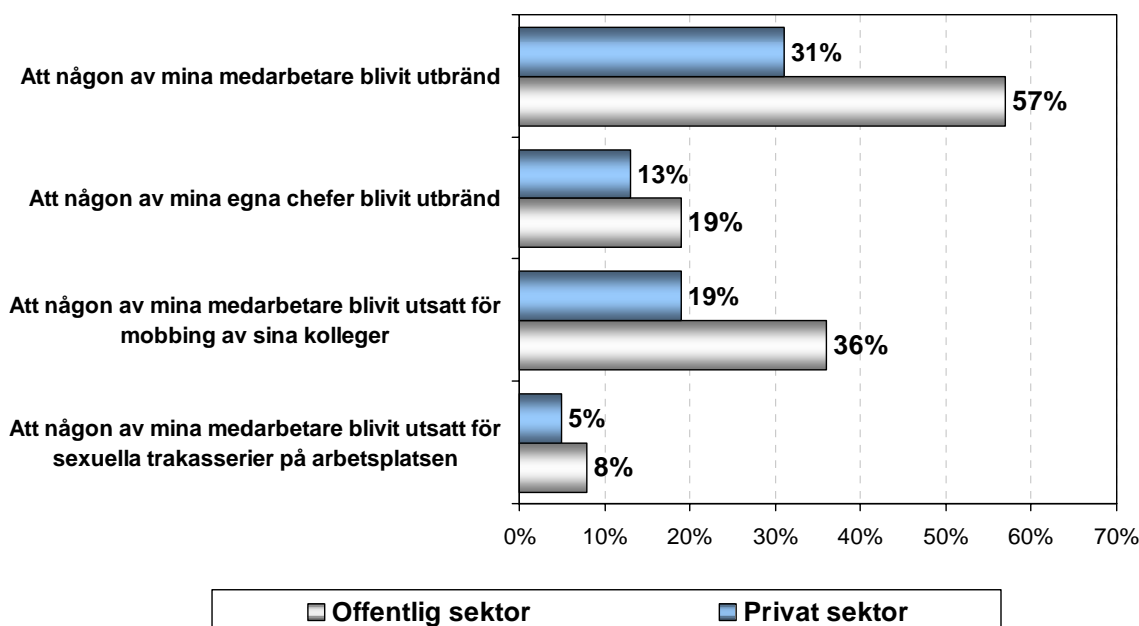
Många har fått ta tag i mobbing bland kolleger

I undersökningen ställdes också frågor om vad man själv varit med om i sin roll som chef. Det kanske mest oroande resultatet i undersökningen är att fyra av tio chefer i offentlig sektor har fått ta hand om medarbetare som blivit utsatta för mobbing av sina kolleger. Bland de kvinnliga cheferna i kommunerna uppger så många som varannan att man fått ta hand om medarbetare som blivit utsatta för mobbing av kolleger.

Sex av tio har varit med om att medarbetare blivit utbrända och en av tio har varit med om att medarbetare blivit utsatta för sexuella trakasserier på arbetsplatsen.

Bilden förstärks av hårdare klimat för chefer inom offentlig sektor

”Vilket av följande har du själv varit med om i din roll som chef?”

Kompenseras inte för extra ansvar

En majoritet, sex av tio, upplever inte att man kompenseras tillräckligt för det extra ansvar man får ta som chef. I det privata näringslivet är siffrorna de omvända, där tycker bara fyra av tio att man inte kompenseras tillräckligt medan sex av tio är nöjda.

Varannan chef i den offentliga sektorn får inte heller någon övertidsersättning för det extra arbetet på helger och kvällar. Och det gäller i extra hög grad de chefer som har flest underställda. Bland chefer med 50 eller fler underställda, vilket ofta förekommer inom vården, saknar 7 av 10 någon form av övertidsersättning.

6 av 10 chefer i offentlig sektor tycker inte att de kompenseras för det extra ansvar de tar

”Tycker du att du som chef kompenseras tillräckligt genom högre lön och andra förmåner för det extra ansvar du måste ta?”

